

Pauselijk schrijven laat omvatten.⁷⁷

Dan volgt er ten vierde een heftige *rimram* tegen een niet genoemd katholiek blad, waarvoor in onze, ook hogere, kringen de een het *Centrum*, de ander de *Tijd*, een derde het *Huisgezin* aanziet, tegen welke *rimram* redeneering even onmogelijk is als tegen een razenden Roland; waarbij alle goede trouw wordt miskend en de beschuldiging van 'geestesrichting' (in dezen kontekst = modernisme = niet 'integraal' katholiek zijn enz.) wordt uitgesproken.⁷⁸

Ten vijfde wordt er aan de *Stemmen* een grief van gemaakt, *dit* niet te weten (= te verdonkeremanen)⁷⁹ en zoo, evenals de 'Murristische pers' (*Unione, Momento, Eco*, 'e.a.')⁸⁰ de Modernisten te helpen!

Maar ten zevende,⁸¹ 'van nòg erger misvatting getuigt' volgens M.A.Th. onze tweede veronderstelling: dat onze Bisschoppen hier te lande geen onderscheid behoeven te maken tusschen *Katholieke* en *goed-Katholieke* bladen. Hier vereenzelvigt de aanvaller ons (en 'Dr. Nolens en Mr. Aalberse en Dr. Poels en Pastoor Sloet e.a.' – U.E. ziet het: hij houdt er een eigen Index op na) met een *motie* vroeger in de Apologetische Vereeniging Petrus Canisius (mijns inziens van meet af verkeerd geformuleerd) aangenomen, waarbij aan gewone personen (b.v. *Maasbode* enz.) het recht werd ontzegd iemand als ketter (of b.v. Modernist) te signaleeren, en dit recht werd gereserveerd aan de Bisschoppen.⁸²

En wordt ons dan ten achtste het merk opgedrukt: *Americanisme!*⁸³ En dan

77. *Rome* gaf dit weer als de opvatting dat 'op de kath. pers hier te lande het schrijven van Z.H. niet van toepassing is'.

78. *Rome*: '...nauwelijks stond er ergens in het binnen- of buitenland een dwaalleeraar op, of hij kom op het applaus van dat blad rekenen. ... Natuurlijk zijn dat geen 'vergissingen' geweest, maar het wijst op een geestesrichting, die niet conform is met de inzichten van Rome en met de duidelijke leer der katholieke Kerk'.

79. *Rome*: 'Alleen de *Stemmen* blijken daarvan onkundig te zijn en 'veronderstellen gaarne' dat zulke bladen, als door den Paus gesignaleerd worden, hier niet bestaan. 't Is heel vreemd'.

80. *Rome* laat de genoemde 'modernistische' bladen juist 'veronderstellen' dat de pauselijke breve niet voor hen, maar alleen voor de 'Murristische pers' bedoeld is. *L'Unione* verscheen van 1907 tot eind juni 1912 te Milaan, *Il Momento* (Thompsons spelling 'Memento' lijkt een freudiaanse lapsus!) verscheen te Turijn, *L'Eco d'Italia* te Genua (Poulat, *Intégrisme*, 61, 63, 229, 239). De Italiaanse geestelijke Romolo Murri (1870-1944) was een der meest vooraanstaande 'modernisten'.

81. Telfout van de briefschrijver.

82. Dit komt meer uitvoerig ter sprake in document VIII.

83. Schaeppman geeft hier waarschijnlijk meer de bedoeling van *Rome* dan de letterlijke tekst weer; Thompsons kronkelige en insinuerende betoogtrant maakt het echter alleszins mogelijk deze conclusie te trekken. Onder 'Americanisme' wordt verstaan een conglomeraat van diverse opvattingen die tegen het einde van de 19e eeuw in kerkelijke kring opgang maakten (niet alleen in de Verenigde Staten), gekenmerkt door een voorkeur voor vrijheid en inspiratie, en een zekere afkeer van traditie en kerkelijk gezag, door Leo XIII in 1899 veroordeeld. *Catholicisme, hier,*